GAZETA KRAKOWSKA

Nro. 94

We Srzodę Dnia 22. Listopada 1797.

Z Paryża d. 1 Listopada.

Wczoray miał dyrektoryat publiczną sessyą, na którey mu jenerał Berthier i obywatel Monge, którzy z Włoch traktat pokoiu z Cesarzem przywieźli, z wielką uroczystością prezentowani byli. Gdy na salą audyencyi weszli, ze wszystkich stron dały się oklaski radości słyszeć. Jenerał Berthier trzymał roszczkę oliwną w ręce i był naypierwey dyrektoryatowi od ministra zagranicznych zwiazkow obywatela Talleyrand Perigord prezentowany. W mowie, którą ten minister z tey okazyi miał, rzekł między innym pochwaliwszy jenerała Berthier:

" Któż się teraz na słowo pokoiu nie cieszy? Teraźnieyszy pokoy nie iest z owych niewolniczych traktatow, które przemoc nadaie i wiarołomność podług upodobania narzuca. Nie, iest to zwycięztwo, które się w swym biegu zatrzymuie, iest męztwo, które sobie samo kres kładzie, iest to pokoy dobrowolnie podpisany i mocno zagwarantowany, który kray wolności rozszerza, rewolucyą zatwierdza, tysiące dobra przynosi, i otwiera nam przyszłość obfitą w rozmayte nadzieie. Niektórzy republikanie nie unosząc się temi zaspakaiaiącemi wyobrażeniami wstrzymali ieszcze radość swoią na wiadomość o pokoiu. Z patryotycznego zapewne uczucia życzyli oni więcey obszerności dla rzeczypospolitey, a mniey pożytkow dla odległego mocarstwa; lecz to w gruncie czyste uczucie nie powinno się powszechney radości przeciwić. Gdzież i kiedy miały się nakoniec krwawe boie zakończyć? Gdy zagadka rewolucyi Francuzkiey dawno iuż rozwiązaną została, gdy Francya wielu millionom ludzi wolność zyskała, gdy Francuzka rzeczpospolita w 6tym swem roku naywiększym mocarstwem w Europie iest, któżby ieszcze przeciw pokoiowi był, który nam tyle sławy zewnątrz zapewnia, i tyle szczęścia wewnątrz obiecuie, który przez powrot tryumfuiących

żołnierzy tyle łez osuszy i tyle zapału wzbudzi? Ktożby ieszcze nowych waleczności żądał, gdy przez niezliczone zwycięztwa naszych woysk bohaterskie czasy z historyi zniknęły, i owe baieczne czasy stały się własną naszą historyą. Dzięki owszem niech będą dyrektoryatowi, iż dobrowolnie pioruny swe składa, i lądowi pokoy nadaie, aby tym więcey przygotował dumney Anglii żalu; uznał on bowiem, iż prawdziwa wielkość na położeniu sobie granic, prawdziwa siła na umiarkowaniu siebie, a prawdziwa sława na wdzięczności narodu zależą.

Gdy minister zagranicznych związkow zaprezentował dyrektoryatowi obywatela Monge, oddał jenerał Berthier trzymaiącą w ręce oliwną roszczkę dyrektoryatowi i rzekł do niego między innym:

" Wysłani od obywatela Buonaparte do przywiezienia wam tey roszczki oliwney, która 581 boiow od armiow rzeczypospolitey, między którémi prawie tyleż zwycięztw liczyć można, z sławą zakupiona została, oddaliśmy waszemu prezydentowi traktat pokoiu z Cesarzem. Jako tłomacz Włoskiey armii, zaręczam dyrektoryatowi, że moi bracia broni z żywem ukontentowaniem ten pokoy przyięli; gdyż są przekonani, że on się do dobra rzeczypospolitey i do utwierdzenia konstytucyi przyłoży. Włoska armia, która rownie iak innee tyle bohaterow, ile żołnierzy liczy, spodziewa się Obywatele Dyrektorowie, że waszą zwycięzką broń przeciw reszcie rozrzuconey koalicyi obrócicie, która śmie się ieszcze wahać z rzecząpospolitą sprawiedliwy pokoy zawrzyć. Nie, Obywatele Dyrektorowie, żaden żołnierz Włoskiey armii nie opuści swey chorągwi, pok powszechny pokoy nie zostanie zapewniony; wszyscy są gotowi do marszu. Nie przystoi mnie mówić o jenerale Buonaparte; imię iego iest już w kościele nieśmiertelności; do sławy bowiem i dłota historyi należy uwiecznić bohatera, którego talenta wyrownywaią cnotom republikanckim. Wy Obywatele Francuzcy, którzy krewnych swych w służbie oyczyzny macie, powiedzcie: "Mam w familii moiey bohatera i ten przyłożył się do chwalebnego pokoiu, który dobro rzeczypospolitey zapewnia.„ Wy zaś ludzie, ktorzyscie obrońcow oyczyzny i Włoską armią spotwarzali, rumieńcie się teraz.

D. 21 germinal roku 4go składała się armia Włoska naywięcey z 20,000 ludzi, która od trzech lat ze wszystkiego ogołocona, broniła mężnie wierzchołku Alpow i Apeninu. Buonaparte przybywa: "Odtąd, mówi do żołnierzy, nie ma iuż obronney woyny; iest woyna zaczepna. Wy macie zdobycze robić. Nie macie magazynow, artyllery, sukien, trzewikow, żołdu, nic słowem nie macie; ale iesteście bogaci w męztwo, otoż widzicie tam wasze magazyny, waszą artylleryą; macie żelazo i ołow; poydźmy, a w kilka dni będą waszemi. (Pokazuiąc im urodzayne rowniny Piemontu i Lombardyi.) Nieprzyiaciel, dodał, iest cztery razy mocnieyszy, więc daleko większą sławę odniesiemy."

W nocy rozpoczęła armia swoy marsz, a drugiego dnia pola Montelesimo były świadkami naszych zwycięztw. Sto iedynaście zwycięztw iedne po drugich nastąpiły. W miesiącu prairial przymusiło nasze zwycięztwo króla Sardyńskiego do pokoiu. W krotce potym króla Neapolitań-

Rzymski, a w następuiącym miesiącu germinal przedugodne artykuły zostały w Loeben z Cesarzem podpisane. Obywatele Dyrektorowie! iak każdy żołnierz z chlubą powtorzy: "Ja należałem do Włoskiey armii, tak każdy Francuz powinien zwyniosłością mówić: "Ja iestem obywatelem Francuzkim:"

Tu rozlegały się po całey sali wykrzyki: Niech żyie rzeczpospolita! Potym obywatel Monge miał swoię przemowę, w którey między innym powiedział: "Chwała Włoskiey naszey armii aż do wnętrza się Egiptu rozlega. Arabowie pod swemi namiotami mowią o niey wieczorami. Do serc potomkow, starych Grekow nie wiem iaka się nadzieia wcisnęła: małe dzieci Sparty i Aten śpiewaią w Francuzkim ięzyku nasze zwycięstwa &c."

Na mowy Monge i jenerała Berthier odpowiedział prezydent dyrektoryatu obywatel Larevellier-Lepeaux między innym:

"Nim się, Francyo zupełney spokoyności oddasz, zwroć twą baczność na Anglią. Znayduie się tam zapewne szlachetny narod; ale rząd iest mu obmierzły. Przywłaszczywszy sobie panowanie morza, okrył ląd swemi gwałtami. Chciwość złota zrobiła go w Azyi okropnym sługą śmierci: w Europie i Ameryce wszystko przedaynym uczynił. Nie mogąc naszey wolności przez koalicyą, którey on był autorem zburzyć, splamił ią strasznym wywołaniem, i utworzył Wandę. Przeciw temu rządowi Republikantcy żołnierze, musicie wasze ostatnie usiłowania obrocić."

mówie swoiey wiele pochwał dla Buonapartego, Berthiera &c. zakończył ią wykrzykiem: Niech żyie pokoy! Niech żyie rzeczpospolita! Potym uściskał serdecznie bohatera Berthier i uczonego Monge: łzy radosne płynęły i wszyscy krzyczeli: Niech żyie rzeczpospolita! Niech żyie Buonaparte! &c.

Na ostatku byli sekretarz Liguryyskiey rzeczypospolitey Maryani i Cysalpińskiey rzeczypospolitey Rangone prezentowani. Na tey publiczney sessyi znaydowali się także zagraniczni ministrowie; w wieczor z rozkazu rządu cały Paryż był illuminowany.

Rada 500 uformowała się przeszłego poniedziałku w taiemny wydział, dla słuchania rapportu o traktacie pokoiu z Cesarzem. Beitz który, imieniem kommissyi mówił, rozszerzył się nad niektoremi artykułami, o których kommissya rozumiała, iż mogły bydź inaczey urządzone; ale radził wszelako, aby ten traktat zaratyfikować, co po krotkim naradzeniu nastąpiło. Kommissya, którey rada 500 zleciła roztrząśnienie traktatu pokoiu z Austryą, składała się z Sieyes, jenerała Jourdan, Jean de Bry, Beitz, Pisomdu Galland, Lamarque i Salicetti.

Deputowany Launay, członek rady starszych iest od publicznych urzędow, dopoty wyięty, poki iego brat z listy emigrantow nie zostanie wymazany.

Zapewniaią, iż Buonaparte sam okazał chęć kommenderowania przeciw Anglii — Redaktor potwierdza, że jenerał Kellermann od służby uwolniony i na pensyą poszedł.

Jak tylko zamiana traktatu nastąpi,

przyiedzie Buonaparte do Paryża.— Rada starszych zatrzymuię się z potwierdzeniem rezolucyi względem szlachty, poki rada 500 nie zadekretuie względem tych, ktorzy przysługi rzeczypospolitey uczynili.

Dyrektoryat wydał pod d. 26 października następuiący wyrok: 1.) Wyrok 18 fructidor, który nakazuie, aby ambassadorowie, posłowie, konsulowie i inne osoby, które za granicą użyte są, innego tytułu iak *Obywatel*, nie używali, rozciąga się do jenerałow, szefow i innych woyskowych urzędnikow. Oznaczenie ich stopnia, lub urzędu, może tylko bydź do ich zaszczytu obywatelstwa przydane. 2.) Wszystkie powyższe osoby, które sobie inny zaszczyt lub nazwisko dadzą, lub urzędownie go przyymą, albo na noty, pisma, w których im inne tytuły, iak obywatela dane są, odpowiedzą, nie maią bydź więcey do usług rzeczypospolitey użyte.

W tym momencie zapewniaią, że tu kuryer z Londynu w 40 godzinach przybiegł i względem przywiezionych przez niego depeszow rożne czynią domniemania.

Z Hagi d. 4. Listopada.

Pogłoska zdaie się potwierdzać, że dwor Portugalski ratyfikował nakoniec zawarty z Francyą traktat pokoiu, a przynaymniey Portugalski poseł w Paryżu kawaler Aranjo, po odebranym rozkazie opuszczenia Francyi, odebrał we 2 dni od swego dworu kuryera i znayduie się ieszcze dotąd w Paryzu.

Bywszy w Madrycie Batawski minister van der Goes, który był pełnomocnym ministrem do Lill mianowany, iest od konwencyi nazad odwołany, i do Hagi na ustawicznego sekretarza przy wydziale zagranicznych związkow wezwany, czego się iuż podiął.

Minister Delacroix podobno nie zaraz ieszcze na mieysce ministra Noel do Hagi przybędzie. Niektórzy mniemaią, że pokoy między Francyą i Austryą, może ieszcze to przeznaczenie odmieni. Francuzki minister Noel żądał na nowo oddalenia z kraiu Batawow Francuzkich emigrantow.

Z Wiednia odebraliśmy od naszego tam posła obywatela Hafien wiadomosc o zawartym pokoiu. Słychać, że przyszły razem i przedugodne artykuły względem pokoiu z Rzeszą w Udine umowione, które nas tym bardziey intereſsuią, gdy w nich ma bydź wspomniane o wynadgrodzeniu nas za ustąpione Francyi kraie i Xcia Oranii.

Na wtorkowey sesſyi wydała konwencya ważny dekret względem officyalistow, którzy się po rewolucyi na swych urzędach utrzymali, lub chociaż się do systematu Stadhudera przywiązanemi okazali, a iednak na nie wezwani byli. Zalecono tedy wydziałowi wewnętrzney korrespondencyi, aby względem takowych officyalistow potrzebne zaciągnął wiadomości, i konwencyi zdał rapport, aby ona mogła ukarać winnych o kontra rewolucyą officyalistow, i oddalić tych, którzy przez swoie mowy lub pisma przeciw teraźnieyszemu rzeczy porządkowi powstali: tak, iż w tym miesiącu ieszcze potrzeba oddalenia przychylnych Stadhuderowi officyalistow oczekiwać.— Propozycya reprezentanta Bevma, aby wszyscy officyaliści nienawiść Stadhudera i anarchii zaprzysięgli, podobno się nie utrzyma, ponieważ wyzna

czona do tego kommissya przeciwny temu rapport zdała.

Co się tyczy konstytucyi planu, nad którym kommifsya z 21 członkow pracuie, dekretowano wczoray, iż propozycya: "Wezwania Batawskiego ludu, aby przyczyny i uwagi swoie względem odrzuconey konstytucyi podał," nie może bydź użyta, ponieważ by ztąd tylko przedłużenie i nieład wyniknął.

Poseł Pruski baron Bielfeld żalił się w podaney do konwencyi nocie, że przyszańcu Nien w Groningen nowe cło na przychodzące z wschodniey Fryslandyi statki nałożono. Odesłano do wyznaczoney kommifsyi. Wiele naszych miast żaliło się także, że Francuzi na pływaiące statki Hollenderskie w bywszey Belgii kanałach i rzekach 50 Soldow od beczki cła naznaczyli. Odesłano także do kommissyi.

Obawiamy się o życie ranionego w ostatniey morskiey bitwie kontra admirała Bloys de Treslong.

Z Neuwiedzkiey gazety d 31. Pazdziernika.

Mąż na wyspie Anglii, iedyny mąż, cud człowieczeństwa; autor Francuzkiey rewolucyi i wynikaiących z niey innych rewolucyy, iednym słowem: — Pitt! składaycie przed nim swe głowy wszyscy ministrowie i królowie świata! Niebo utoczyło berło świata, i patrzay Anioł go spuścił i one w ręce Pitta w padło!

Widzieliście go? widzieli w kłopotach, zagrożonego upadkiem nie ubłaganych okoliczności? Flotty się zbuntowały; wewnątrz kray zamieszany; Francuzi płynęli w gniewie i zapalczywości do wyladowania. Pitt sam ieden stanął, i żeby się lepiey mogł zamieszaniu przypatrzyć, kazał bania zamknąć. Tu widziano go w przepaść wpadaiącego, nic go iuż nie mogło uratować. Ah niebaczni w polityce! coż wy myślicie? wrzućcie go w samo nawet piekło, on się i z tamtąd wyrwie. Porownaycie ten rok z przeszłym! Pitt z piekła został aż do nieba wyniesiony. — Gdyby noc admirała Duncan nie była zaskoczyła, lub gdyby był mogł iak Jozue otrzymać światło słońca, ani ieden Hollenderski okręt nie byłby uszedł.

Z Londynu d. 20. Października.

Z zaufanego listu: — Pokoy, który Cesarz z Francyą zawrze, wcale naszego ministeryum nie zastanowia. Pitt wyciągnie wnet innego sprzymierzeńca na lądzie z swego politycznego stolika. On tak okoliczności i czas ułoży, iż pułnocne mocarstwa, nie z miłości Angielskich pieniędzy, ale dla własnego utrzymania się do nowey koalicyi muszą przystąpić, i tak daleko rzeczy doprowadzi, że go ieszcze będą prosić, aby ich przyiął i wspierał. — Wnet odmieni się wiele na północy.

Admirałowi de Winter, dano do zrozumienia, iż ieżeli chce familią Xcia Oranii widzieć, że mu ułatwią sposobność. Wiadomo, że nieboszczyk admirał Lucas dwa razy się z nią widział. — Lecz przykład ten żadnego na nim wrażenia nie uczynił. został przy swoiey oziębłości, i odpowiedział, że teraźnieysze położenie rzeczy nie pozwala mu widzieć się z familią Xcia Oranii.

Z Frankfurtu d. 4. Listopada.

Przedwczorem wieczor przybył tu jenerał Augereau w towarzystwie jenerałow Cherin, Lefevre &c. i wielu sztabs officyerow z Wetzlar, którego wystrzałem z armat i uderzeniem we wszystkie dzwony

przywitano, i z okazyi iego przybycia wszystkie domy illuminowano. Tuteyszy magistrat powitał go przez deputacyą. Dzisiay wyiechał ztąd na Oppenheim do Strasburga.

Gdy Francuzi wiele woysk do okolic Dunkierki i innych brzegow od armii Niemieckiey odrywaią, zmnieyszy się ich liczba na prawem brzegu Renu. Przy Neuwied rozbili most, przez który wszystkie bagaże na lewy brzeg Renu przeprowadzaią. Do niepewnych wiadomosci należy pogłoska, że Francuzi d. 15 tuteysze okolice zupełnie opuszczą. Jednak zdaie się, iż oni prawego brzegu Renu póty nie opuszczą, poki warunki pokoiu z Rzeszą w Rastadt ułozone nie będą.

Przygotowania do woyny ustaią i wszystko zdaie się zapowiadać szczęśliwy powrot pokoiu.

Z Kolonii d. 5. Listopada.

Pierwsza dywizya pułnocney armii, która ostatniego poniedziałku ruszyła w zamiarze złączenia się z Niemiecką armią, odebrała przeciwny rozkaz w Andernach, i powraca nazad do Hollandyi. Donoszą z Frankfurtu, że część elektora Kolońsklego bagażow do tego przybyła miasta i że sam Xżę Elektor co dziennie tu iest oczekiwany. Rozumieią, że Xżę ten mieszkać będzie w Frankfurcie dotąd, poki ukonczenie pokoiu z Rzeszą nie pozwoli mu do państw swoich powrocić. P. Ulrich od Elektora tego, ministrem na kongres w Rastadt mianowanym został.

Z Bruxellii d. 30 Październiku.

W bliskości Dunkierki korpus woyska od 25 tysięcy ludzi bydź ma zgromadzony; minister woienny stosowne do tego wydał iuż rozkazy. Korpus to woyska zdaie się bydź przeznaczone na zagrożenie wylądowaniem do Szkocyi, gdy tymczasem wielka armia zbieraiąca się na brzegach Oceanu, będzie zagraz ć Anglii. Uzbroienia, w Dunkierce, Kale, Boulogne, i w całey tey stronie z naywiększą rozpoczenaią się usilnością. Nim skutek z tego ważnego przedsięwzięcia nastąpi, pływaią Anglicy zawsze przy uyściu Skaldy, gdzie ieszcze świeżo kupiecki Hollenderski schwytali statek. W każdey przyłączonych departamentow municypalności dwie księgi otworzone będą, z których iedna służyć będzie do wpisywania Xięży którzy republikancką wykonaią przysięgę, a druga, do wpisywania odmawiaiących iey. Xięża obowiązani są wpisać własną ręką swoie oświadczenie za, albo przeciw przysiędze. Zakaz wprowadzania peryodycznych pism z prawego brzegu Renu do skutku przyprowadzaia; obeymuie on także gazetę Leydeyską, ale tylko dla Bruxellii. Dziennik Europy w mieście tym drukowany, został także zasekwestrowany. Los naszych emigrantow przez zawarty w Udine traktat pokoiu zadecydowanym został; mieć będą wolność, zostania w zagranicznych kraiach, lub powrocenia do oyczyzny; w pierwszym przypadku dobra swoie w przeciągu lat 3 sprzedać powinni. Zaraz po ratyfikacyi traktatu pokoiu wszelka własność emigrantow z pod sekwestru uwolnioną będzie i dobra powrocone im zostaną.

Z Gibraltaru d. 5. Października.

W przeszłym w miesiącu kanonierskie nieprzyiaciela barki tak blisko portu pokazały się, iż się zdawało że od wielu wystrzałow dosięgnięte były. Żaden transportowy okręt nie przechodzi, któregoby

Hiszpani nie schwytali lub nie gonili. Od czasu zawartego między Francyą i Portugalią traktatu pokoiu, przygotowania woienne w liniach Hiszpańskich z szczegulnieyszą przyspieszano usilnością. Wiele batalionow co dziennie przychodzi do obozu Sgo. Rocha. — Park artyleryi Hiszpańskiey w naylepszym zdaie się bydź stanie, w Porcie d'Agesiras nieprzyiaciel ma także wiele zatrudnienia. Okręty różney wielkości przychodzą i odchodzą ustawicznie; port ten iest umowionym zbieraniem się kanonierskich i korsarskich barkow, których pełne są nasze okolice. Siła nasza wynosi 5 tysięcy ludzi. (Wyiątek z Gazety Francuzkiey.)

Z Konstantynopola d. 10. Października.

Stan burzy w którym się Europa znayduie. Wielkie zrobiwszy w handlu zawady, a nadewszystko w żegludze, banderę Ottomańską uczynił schronieniem, pod opiekę którey udawali się przemyślni i czynni kupcy; lecz Algierscy, Tripolitańscy i Tunetańscy Korsarze banderę tę nie więcey iak i inne szanuią. Rozboynicy ci, po wszystkich śrzódziemnego morza plądruią części, lecz spodziewamy się iż Porta przy zwoite nakoniec przedsięwezmie kroki, aby uczyniła koniec tym zdrożnościom: interes iey rownie iak i sława wyciągaią tego po niey, inaczey iey żegluga powrociłaby nazad do pierwszego nic nieznaczącego stanu, z którego zbieg okoliczności mógby ią wydobyć..... Wiadomość o wzięciu Xcia Paterno iednego znaymonieyszych i naybogatszych Sycylii Panow wielkie tu uczyniła wruszenie. Wiadomo że ten Włoski Pan, wsiadł na okręt Grecki pod banderą Ottomańską będący, w Palermo, dla udania się do Neapolu i miał z sobą wielkie bogactwa i znaczną liczbę służących, w odległości kilku godzin od Palermo od korsarza Tunetańskiego napotkany, zabrany i wraz z swemi służącemi niewolnikiem uczyniony został.

Z Moguncyi d. 3. Listopada.

Od nadeszłey wiadomości o pokoiu, wszystkie żywności tu odrazu staniały, ponieważ będące tu wielkie magazyny przedaią. — Elektora Mogunckiego minister stanu baron Albini, gotuie się w podroż na kongres pokoiu do Rastadt. Około dnia 20 wyiadą tam za nim konsyliarz Cunibert i profeſsor Hartleben.

Z Medyolanu d. 24. Października.

Jenerał kommenderuiący Buonaparte oczekiwany tu iest dnia iutrzeyszego. Upewniaią, iż iak tylko jenerał Berthier do Paryża przybędzie, zaraz ministrem woiennym będzie mianowany. Dnia wczorayszego kompania 60 husarow tu wystawinna, dyrektoryatowi prezentowaną była; podobneż kompanie miasta: Bononia, Ferrara, Modena, Reggio, Lodi, Pawia, Cremona, Como, Brescia, Bergamo i Crema wystawić powinny. — List z Sondrio, pod dniem 16 zawiera w sobie co następuie: "Obywatel Jacek Carbonera nasz kanclerz odebrał z Udine pod dniem 8 listop: w którym zapewniaią go, że przyłączenie Waltelinow do rzeczypospolitey Cysalpińskiey na pierwszey, którą deputowani nasi z jenerałem Buonaparte mieli konferencyi, ułożone zostało.

Z Udine d. 25. Października.

Dywizya jenerała Bernadotte pozostaiąca ieszcze w prowincyi naszey, w tym tygodniu ma przedsięwziąść marsz dla caſnienia się równie iak inne dywizye w Medyolańskie. Woyska Ceſsarskie zaczyna-

ią iuż przechodzić przez okolice nasze. Mieszkańcy wszędzie zawieszaią Cessarską kokardę.

Z Wenecyi d. 27. Października.

Większa część naszey municypalności a szczegulniey członki towarzystwa patryotycznego, są w wielkim pograżone smutku: chociaż pokoy z Cessarzem ogłoszony iescze nie iest, nie mogą więcey powątpiewać, aby Wenecya Cessarzowi ustąpioną nie była. Pokazuie się iednak, iż wnyyście Austryakow do Wenecyi nie iest iescze tak bliskie, a przynaymniey czynione od Francuzow rozrządzenia zdaią się zapowiadać, że tu przez czas nieiaki zabawią. Oprocz będącego tu 8000 woyska, stoi iescze w naszych okolicach korpus od 9 do 10 tysięcy ludzi.— Municypalność dnia dzisieyszego wydała wyrok, że lud na dniu iutrzeyszym zbierze się na zgromadzenia pierwiastkowe, dla zadecydowania czyli zechce zostać wolnym lub nie. Jeżeliby się oświadczył za pierwszym, nasza municypalność zamyśla wysłać kogo do Paryża, w celu przełożenia Francuzkiemu rządowi życzenia mieszkańcow Wenecyi i proszenia go o pomoc. Niewiadomo iest, czyli jenerał Serurier pozwoli zbierać się zgromadzeniom pierwiastkowym.

Z Inspruka d. 28. Października.

Hrabia de Lehrbach dnia wczorayszego odebrał z Wiednia kuryera z doniesieniem, że Cesarz Jmć mianował go ministrem Austryi, na kongress pokoiu Rzeszy odbywać się maiący w Rastadt.

Z Bazylei d. 26 Października.

W tym momencie stosownie do urzędowego jenerała Buonaparte oświadczenia, ostatecznie iuż ułożono, że Waltelinowie nie będą wcieleni do rzeczypospolitey Cysalpińskiey, i że Szwaycary przy zupełney utrzymaią się kraiow swoich posiadłości. W zamian zaś tego, kommenderuiący armią Włoską jenerał, żądał od Gryzonow, aby przypuścili do swoiey ligi Wazalow Włoskich, i aby ci, bez żadnego wyiątku wszystkich używali swobod, których używaią sami Gryzonowie, co zapewne niebawnie przyznane im będzie.— W okolicach Offenburgu zginęła panuie gorączka: przypisuią tę chorobę zaraźliwym waporom, które około Kiel wznoszą się. Rachuią pochowanych około mieysca tego więcey niż 10 tysięcy Niemcow, a 14000 Francuzow.— W kraiu Toggenbourg wybuchnął nie dawno rozruch, lecz w krótce uspokoionym został.

Z Manheimu d. 5 Listopada.

Głowna armii Cessarskiey kwatera iest tu od dnia wczorayszego, Arcy Xżę Karol przybył tu w wieczor. Donoszą z Rastadt, że magistratowi miasta tego oznaymiono, że Cessarz Jmć i rzeczpospolita Francuzka, wybrali miasto to na mieysce kongressu pokoiu z Rzeszą. Stosownie więc do tego, zaczęto potrzebne czynić przygotowania, urządzaią przyzwoicie zamek, rownie iak i inne obszernieysze budynki i domy. Mowią, że kongress rozpocznie się dnia 25 lub 30 t. m. Hrabia Metternich w dniach tych iest oczekiwany w Rastadt. Hrabia Lehrbach, i znaczna liczba ministrow państw Rzeszy maią iuż gotowe pomieszkania. Hrabia Leiningen Guntersblum od elektora Palatynu ministrem pełnomocnym na kongress mianowanym został.

DODATEK

DO Nru. 94.

GAZETY KRAKOWSKIEY

We Srzodę Dnia 22. Listopada 1797.

UWIADOMIENIE

Dnia 16 miesiąca listopada za przybyciem tu do Krakowa Jmć X. Krzysztofa Bialarskiego, Kollegium S. Barbary Rektora kanonikow regularnych grobu Chrystusowego, otworzyły się szkoły normalne w przytomności Prześwietnego cyrkułu tuteyszego, i innych znacznieyszych obywatelow miasta Krakowa, i duchownych Xięży. Gdzie przy wprowadzeniu szkół normalnych miał mówę Jmć X. Sofroni Adamski szkół normalnych prefekt i profesor, w którey to mówie przekładał potrzebę nauk, i pożytek ich, nietylko dla samey uczącey się młodzi, i dla innych ludzi, ale też i dla całey Publiczności pokazał użyteczny. Po którey to mówie nastąpiła regulacya szkoł, tak względem dawania nauk, iako też i co do podziału godzin; w których iakie nauki maią bydź traktowane. Po którym to wprowadzeniu szkoł normalnych, młodzieży codziennie znaczna przybywa liczba.

Z Koblentz d. 1. Listopada.

Na rozkaz Francuzow maią niebawnie w lasach Mozeli i Renu kilka tysięcy do budowy okrętow zdatnego drzewa ciąć, i czym prędzey do Hollandyi spuścić. Od Niemieckiey armii ma 20,000 woyska do okolic Dunkierki i Kale maszerować.

Z Berlina 24. Października.

Stan zdrowia krolewskiego daleko iest lepszy, niżeli był przez dni kilka: zeszłego tygodnia J. K. Mość nie przestaie zażywać świeżego powietrza ile razy, czas pogodny dozwala tego. Sekretarz ambasady Francuzkiey Dodun iako kuryer poiechał do Paryża. Mniemamy, iż iakieś negocyacye względem powszechnego pokoiu między dworem naszym i rządem Francuzkim otwarte zostały. Minister

hrabia de Haugwitz po wiele razy udawał się do Postdamu do Krola dla naradzenia się z J. K. Mcią względem rożnych politycznych przedmiotow.

Z Genui d. 22. Października.

Ukończyliśmy nakoniec dzieło wielkie poprawę konstytucyi naszey. Została ona roztrząśniętą, i blisko 80 artykułow rachuiemy zmienionych lub przydanych. Wszyscy ludzie poklaskiwali opisaniu rowności, w tych zamkniętey wyrazach: "Jest to prawo, które każdy ma obywatel, aby ustawa względem niego zarowno wykonywaną była, bądź to kiedy one karze, bądź też kiedy nadgradza.„ Przez te poprawę rada z młodszych z 80, a starszych z 40 osob iest oznaczoną. Ledwo co ta praca ukończoną została, iuż ci mówią, że na nic się nie przyda; gdyż wieści biegaią o przyłączeniu naszym do Cysalpinow lub Francuzow. Nigdy nasza niepodległość nie była tak wątpliwą iak teraz i rzeczpospolita Liguryyska nie dłużey podobno trwać będzie iak Cyspadeńska. Dwa bataliony liniowego woyska, każdy od 1000 ludzi, ieden do Tortony, a drugi wysłaliśmy do Medyolanu. Rząd wszystkim właścicielom, którzy granice rzeczypospolitey opuścili kazał nazad powrocić pod karą nadzwyczaynego podatku 20 od sta. Codziennie kilku z więzień wypuszczaią szlachty; lecz rozstrelano świeżo 22 hersztow buntu w Polcevera, Bisagno i Fontanabona. Xiądz Rossi na 40 letnie w kaydanach więzienie skazanym został. Plebana Sawony na lat 8 na wygnanie do wyspy Kapraia wysłano. — Obywatel Belleville, który obywatela Lachaize w urzędzie konsula rzeczypospolitey Francuzkiey zastępuie mieysce, przed kilku dniami tu przybył.

Z Bazylei d. 3. Listopada.

Obywatel Mingaud podał na dniu 7 Października rządowi kantonu Berneńskiego wyrok dyrektoryatu, względem oddalenia z Szwaycaryi P. Wickham ministra W. Brytanii przy lidze Helwetow, iak my iuż donieśli. Oto iest urzędowne to pismo wraz z odpowiedzią małey Berneńskiey od senatu zwołaney rady, którą Panowie Tiller i Muttach, członki rady 200 w towarzystwie P. Karola Haller dyrektoryatowi podać wysłani zostali.

Wypis z ksiąg sessyy dyrektoryatu wykonawczego w Paryżu d. 29 Fructidor (d 15 Września) w roku 5.

Dyrektoryat wykonawczy przekonany, iż poselstwo Wickama przy kantonach Helwetow, żadnego nie ma związku z interessami między Anglią i Szwaycarami zachodzącemi, i że podbudzać i sprzyiać spiskom przeciw zewnętrznemu i wewnętrznemu rzeczypospolitey bezpieczeństwu iest iedynym iego zamiarem, zleca obywatelowi Mingaud, wezwać i żądać od rządu kantonu Berneńskiego, a w przypadku potrzeby, od innych kantonow Helweckich rządow, aby wydały P. Wickam rozkaz niezwłocznie oddalenia się z Szwaycaryi.

Podpisano *Reveilier-Lepeaux*, *prezydent.*
Lagarde, *jeneralny sekretarz.*

Odpowiedź kantonu Berneńskiego.

Rzeczpospolita Berneńska, naywiększą zawsze pokładaiąc ufność w dobrowolności Francuzkiey rzeczypospolitey, gruntownie rozważyła notę, przez obywatela Mingaud w imieniu dyrektoryatu wykonawczego Francuzkiey rzeczypospolitey po-

dana: Uważa ona, że blisko od wieku iednego, są zawsze ministrowie lub agenci Wielkiey Brytanii w Szwaycarach, i że P. Wickham, którego dyrektoryat wykonawczy żąda oddalenia, iest akkredytowanym przy wszystkich Ligi Helwetow stanach ministrem. Rzeczpopsolita Berneńska sama stanowić nie może w przedmiocie, który tak istotnie dotyczy się prawa narodow i neutralności przez ligę Helwetow oświadczoney, i od wszystkich w woynie będących mocarstw uznaney. Rząd Berneński, utrzymaniem dobrego porozumienia się z Francyą i wszystkiemi woiuiącemi mocarstwami statecznie zatrudniony, poddaie te uwagi, pod rozwagę i mądrość wykonawczego dyrektoryatu, i nie spożni się w przedsięwzięciu przyzwoitego do tey okoliczności wraz z innemi kantonami kroku, od momentu tego, w którym dyrektoryat wykonawczy przyzwoitą osądzi rzeczą, udać się względem tego do całey Helwetow ligi. W Bernie d. 11 Października 1797.

Podpisano *Morlot*, *kancierz*

Obywatel Mingaud pokazał iak mowią nieukontentowanie z przewłoki, którą zapowiada ta przedłużaiąca odpowiedź, zgodna z naturą i zasadami rządu kraiowego. Poiechał on podać także wzwyż rzeczony dyrektoryatu wyrok rządowi kantonu Zurich.

DONIESIENIA.

Nomine Caes. Reg. Nobilium Fori Cracoviensis Galitiæ Occidentalis. Reverendo Domino Ignatio Podocki Præposito in parva Kazmierza medio præsentis Edicti hisce insinuatur, quod nimirum Dominus Josephatus Lipski ad forum hocce Cracoviense adversus eum puncto solutionis summæ 9000 f. p. nomine Capitulationis constitutæ tum alterius 94 Numorum. 5 f p. 18 gros e. s. c. libellum porrexerit, judiciique opem quoad id justitia exigit imploraverit Cum autem forum hocce ob ignotum Ignatii Podocki habitationis locum, vel plane a Caes. Regiis hæreditariis terris absentiam ipsi Ignatio Podocki hic loci degentem advocatum Ignatium Aloys: Bełdowski ipsius periculo, & impendio qua curatorem constituerit, quocum etiam lis contestata in conformitate præscripti pro Caes: Regiis hæreditariis terris Judiciarii Codicis agitabitur, atque etiam terminabitur, ideo ipse hisce finem in eum admonetur, ut intra 90 dies ipse compareat vel curatori dato, si quæ forte haberet, juris sui adminicula tempestive transmittat, vel denique alium quempiam Mandatarium constituat, foroque huic denominet, & pro ordine præscripto ea juris adhibeat media, quæ ad causæ suæ defensionem maxime efficacia efse judicaverit, ut pote, quod secus adversæ fors cunctationis suæ sequelæ sibimet ipsi sint inputandæ, Ita enim sanciunt præscriptæ pro Caes: Regiis hæreditariis terris leges.

Ex Consilio Cæs: Regii Fori Nobilium Gallitiæ Occidentalis Cracoviæ die 28 *Octobris* 1797.

Absente Excllmo Præside.

Elsner.

Auersperg, *m. p.*
Kraufs, *m. p.*
Jos: Nob: a Kronenfels.

Nomine Cæs Reg. Nobilium Fori Cracoviensis Galiciæ Occidentalis. Magnificæ Hedvigi Romerowæ medio præsentis Edicti hisce insinuatur, quod nimirum Mcus Carolus Głębocki in Bonis Zagaiow Circ: Cracovien domicilans, ad forum hocce Cracoviense adversus eam in causa decernendæ executionis ad summam 40,000 f.p. in Bonis Grudzyny hærentem seu attribuendi illius dominii in satisfactionem restantis summæ 4000 f.p. ex testamento Joannis Romer libellum porrexerit, judiciique opem quo ad id justitia exigit imploraverit, cum autem forum hocce ob ignotum Conventæ habitationis locum, vel plane a Caes. Regiis hæreditariis terris absentiam ipsi Hedvigi Romerowæ hic loci degentem advocatum Stanislaum Zarzycki ipsius periculo, & impendio qua Curatorem constituerit, quocum etiam lis contestata in conformitate præscripti pro Caes. Regiis hæreditariis terris Judiciarii Codicis agitabitur, atque etiam terminabitur, ideo hisce finem in eum admonetur, ut die 10 Febr. 1790 hora 10ma matutina ad processum hujus causæ verbalem ipsa compareat vel Curatori dato, si quæ forte haberet, juris sui adminicula tempestive transmittat, vel denique alium quempiam Mandatarium constituat, foroque huic denominet, & pro ordine præscripto ea juris adhibeat media, quæ ad ipsius defensionem maxime efficacia esse judicaverit, ut pote, quod secus adversæ fors cunctationis suæ sequelæ sibimet ipsi sint inputandæ, Ita enim sanciunt præscriptæ pro Caes. Regiis hæreditariis terris leges.

Ex Consilio Cæs. Regii Fori Nobilium Galitiæ
Occidentalis Cracoviæ die 2 Noveb. 1797.

In absentia Exellmi Dni Præsidis

Elsner.

Auersperg mp.
Jos. Nob. a Cronenfels mp.
Olechowski.

Nomine Cæs. Reg. Nobilium Fori Cracoviensis Galitiæ Occidentalis. Magnifica Hedvigi Romerowæ medio præsentis Edicti hisce insinuatur, quod nimirum Magnifi. Carolus Głębocki in Bonis Zagaiow Circ: Cracovien domicilans ad forum hocce Cracoviense adversus eam in causa deducendi juris ad summam 40,000 f.p. Actori ex testamento sui mariti provenientem jactati, provocatorium libellum porrexerit, judiciique opem quo ad id justitia exigit imploraverit. Cum autem forum hocce ob ignotum Conventæ habitationis locum, vel plane a Caes. Regiis hæreditariis terris absentiam ipsi Hedvigi Romerowæ hic loci degentem Advocatum Stanislaum Zarzycki ipsius periculo, & impendio qua Curatorem constituerit, quocum etiam lis contestata in conformitate præscripti pro Caes. Regiis hæreditariis terris Judiciarii Codicis agitabitur, atque etiam terminabitur, ideo ipsa hisce finem in eum admonetur, ut tempore adhuc opportuno ipsa id est intra 90 dies compareat vel Curatori dato, si quæ forte haberet; juris sui adminicula tempestive transmittat, vel denique alium quempiam Mandatarium constituat, foroque huic denominet, & pro ordine præscripto ea juris adhibeat media, quæ ad ipsius defensionem maxime efficacia esse judicaverit, ut pote, quod secus adversæ fors cunctationis suæ sequelæ sibimet ipsi sint inputandæ, Ita enim sanciunt præscriptæ pro Caes. Regiis hæreditariis terris leges.

Ex. Consilio Cæs. Regii Fori Nobilium Galitiæ
Occidentalis Cracoviæ die 2 Noveb. 1797.

Absente Exellmo D. Præside.

Elsner.

Auersperg mp.
Jos. Nob. a Cronenfels mp.
Olechowski mp.